

<https://doi.org/10.36007/3310.2019.29-32>

**ZENEI KAPCSOLATOK LÉTREHOZÁSA PUBLIKÁCIÓK
PROMOVÁLÁSA ÁLTAL
11 ÉV A *STUDIA UBB MUSICA* ZENETUDOMÁNYI SZAKLAP
FŐSZERKESZTŐJEKÉNT**

Gabriela COCA¹

A *Studia UBB Musica* zenetudományi szaklap története 2007-ben kezdődött amikor felmerült bennem egy hazai, angol zenei tematikájú szaklap létrehozása. Azon év őszen igazoltam át a munkahelyemmel a kolozsvári Gh. Dima Zeneakadémiáról, ahol könyvtáros és óraadó tanár voltam 14 évig, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Református Tanárképző karára, ahol a zene szakon, zenei technikai tantárgyakat tanítok mai napig. Már akkor, volt ugyan *Studia* szaklapja fakultásunknak, a *Studia Theologia Reformata Transylvanica*, amelyik lap szerkesztői készségesen felajánlották a publikációs lehetőséget a lapban, de az egy teológia tematikájú szaklap. Kellett egy zenei szaklap is, amelyikben a zenei témájú tanulmányok, úgymond otthon vannak.

Emellett két, személyes, erős hajtóereje volt az ötlet kivitelezésének.

Egyrészt, mivel a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen a tanároknak kutatási és publikációs normája is van, ami szemeszterenként egy tanulmány megírásában és közzelésében áll, nem tudtam elképzelni saját magamat abban a pózban, hogy 6 hónaponként valamelyik zenei szaklap szerkesztőjénél kopogtatok, publikációs kéréssel. Túl gyakori lett volna, ami szűkíti, korlátozza a lehetőségeket, elkedvetlenít.

Másrészt pedig, kicsi dac is volt bennem, a 14 év után otthagytam addigi munkaadó intézményemmel szemben, mert 2-3 évvel a munkahely csere előtt, írásban felajánlottam a kolozsvári Gh. Dima Zeneakadémia akkori rektori hivatalának, hogy a könyvtári munkám részidejében foglalkoznék a *Lucrări de muzicologie (Muzikológiai tanulmányok)* román nyelvű szaklap újraindításával és szerkesztésével, aminek az 1990.-es évek elején sajnálatos módon 19 kötet után a megjelenése megakadt. A zeneakadémia akkori vezetése szószertint semmibe vette az ajánlatomat, vagyis nem kaptam semmiféle választ. Továbbra is bennem forrt az a gondolat, szándék, hogy én ezt meg tudom csinálni. 2007-ben adódott a lehetőség, a zenei szaklap létrehozásának ötletét támogatta a Református Tanárképző Kar akkori dékáni hivatala.

Az ötleten túl, hogyan is indul fizikailag, hivatalosan egy szaklap? Egy írott kérvénnyel a Babeş-Bolyai Tudományegyetem rektori hivatala felé, amit a dékán aláír és amivel elsétálsz az egyetem iktatójába. Ezt megelőzi egy, a zenész ismerőseidnek elküldött körlevél, amelyikben lelkesen áradozol arról, hogy indul egy zenei szaklap, angol nyelven, évi kétszeres megjelenéssel, és ilyen szép és jó, meg olyan szép és jó, és természetesen profi lesz, és várom a legelső lapszámba a tanulmányokat, azoktól akik szeretnének benne publikálni. (Persze hivatalos engedélye a lapnak még sehol...) De, ahány zenész e-mail címét megtaláltam, mindnek elküldtem. Négyen válaszoltak rá, küldtek is három tanulmányt és egy könyvrecenziót. Ehhez hozzátettem egy saját tanulmányomat és három tanártársam tanulmányát, és lett az induló lapszámba hét zenei tanulmány és egy könyvrecenzió. Ez kitett 199 oldalt. Ennek az első kötetnek a kéziratát csatoltam a rektori hivatalhoz intézett

¹ Előadótanár PhD., a Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Református Tanárképző Kar, Zeneművészeti szakán. E-mail: gabriela.coca.66@gmail.com

kérvényemhez. Így tanácsolták a Studia egyetemi szaklapok központi, főszerkesztőségében. Az engedélyt a rektori hivatal készségesen megadta, és egyben örömét is kifejezte, hogy új szakterületen lapot akarunk indítani, ami addig a Babeş-Bolyai Studia sorozatában nem volt. Nemcsak, hogy ott nem volt, hanem Romániában, a teljes nevén a *Studia Universitatis Babeş-Bolyai, series Musica*, volt az első angol nyelvű zenei szaklap. Ezt ki is emelte a Szabad Európa rádió román művészeti szerkesztője, Victor Eskenasy, történész. Máig, féltve őrzöm az első lapszámról készített és közzétett riportjának audio másolatát, melynek kezdőmondata: „*Végre, van Romániának is egy angol nyelvű zenei szaklapja!*” Hálával gondolok mindig azokra akik a kezdeti lapszámba adták a tanulmányaikat és akik bíztak bennem, bíztattak élemben, vagy írásban.

A második lapszámba 15 tanulmány érkezett, a kötet 236 oldalas volt. A lap terjedelme 11 év alatt kb. 360 oldalas lett, jelenleg úgy 25-28 tanulmány érkezik be publikálásra lapszámonként, amiből a szaklap referensei, tapasztalat szerint 1/5-ét utasítják vissza.

A szaklap tematikusan nem leszűkített a zene egyik vagy másik ágazatára, hanem nyitott minden témára amely zenével kapcsolatos, akár könnyű zenével is. Ezt a tematikus nyitottságot láttam megfelelőnek a szaklap számára, ebben látam az időbeni fenmaradást, mert 99%-ban a tanulmány szerzők a tanári munka mellett végzik kutatásaikat, ami vagy egyáltalán nem tartozik, vagy esetleg ritkán tartozik, egy-egy tematikailag összefogó kutatási grantba amit fizetnek. Ezért a témák változatosak, mert ha úgysem fizetik, akkor a szerző épp azt kutatja amihez kedve van és ami őt érdekli. Ha a szaklap nyitott tematikailag akkor több beküldött tanulmányra esélyes. A szerzőknek jogdíjat a tanulmányaik után nem fizetünk, mert nincs miből, jó, ha tudunk nekik biztosítani egy-egy tiszteletpéldányt. A tanulmányok angolra való fordításáról is maguk a szerzők gondoskodnak. Ez szerintem nagy hátránya a szaklapnak, mert ahány fordító annyi féle stílus és annyi féle nyelvtudási szint. Csúnya visszajelzéseket viszont nem kaptunk ezen a téren, a fordításokat illetően. Évekig kollaboráltam egy hölgygel, kedves barátnőmmel, aki angol szakot végzett Kolozsváron és jó pár éve Londonban él, ő átolvasta a tanulmányokat és javította a nyelvtani bakikat, viszont úgy látszik, hogy megszűnő félben van ez a közreműködés.

Főleg az első években, egy-egy lapszám megjelenését az egész általam ismert zenei társadalommal e-mailben tudattam és elküldtem az új szám honlapjának linkjét. Könyvtárosi munkámból is kifolyólag, sok zenészt ismerek, úgy 150 e-mail címre ment ki körlevél a megjelenésről, köszönettel a publikációkért és felkérés publikációra, tanulmányok küldésére a következő lapszámba. Nagyon fontos (!) a körlevél formájában a hirdetés, azért, hogy az emberek tudják, hogy ez a lap van és működik, és a kezdetektől mindig pontosan megjelenik. (Hébe-hóba voltak a lap megjelenésében pár napos késések, ami ünnepek, szabadnapok, hétvégék közbejövésének, valamint zsúfolt programomnak tudhatók be, de sohasem késtem a lap megjelenésével több mint egy hetet.) A pontosság a publikáció megjelenésében erősíti a szerzőkben a bizalmat. Mert A SZERZŐ (ezt nem véletlenül írtam tiszta nagybetűkkel), és a hozzá való tiszteletteljes viszonyulás, a folyamatos kapcsolattartás vele, létfontosságú a lap számára. Szerzők nélkül nincs szaklap. A legkellemetlenebb dolog az, amikor egy referens visszautasít egy tanulmányt és azt vissza kell küldeni a szerzőnek. 11 év alatt soha nem csináltam olyat, hogy referensek pirossal kijavított, útmutatásokkal ellátott tanulmányt visszaküldjek a szerzőnek. Megsérteném vele a szerző professzionális önértékét. Megengedem viszont magamnak, hogy belenyúljak a tanulmányokba és apróbb hibákat a szerkesztés folyamán kijavítok, egy-egy táblázatot átszervezek, egy zenei példák kicseréljek, persze a szerzővel közreműködésben. Soha nem reklamált senki az apró módosítások miatt. Ezt a bukaresti román nyelvű *Muzica*, volt, idős szerkesztőjétől tanultam meg gyakorlatilag, amikor elküldtem neki egy-egy tanulmányomat publikációra, és az megjelent, mindig voltak benne apró módosítások. Soha nem vettem zokon ezeket. Egyszer azonban, Kolozsváron lévén egy komisszióban

a lap főszerkesztője, visszahozta a tanulmányomat. Nagyon diszkréten, ceruzával voltak beleírva javítások, mégis rosszul esett, vagy én voltam fáradt (?), de többet nem küldtem neki tanulmányt és itt kapcsolatunk meg is szakadt. Részemről, mint főszerkesztő, ha nagyobb problémákról, átfogalmazásokról van szó, akkor *javasolni* szoktam a szerzőnek, de csakis miután kiemelem a tanulmányának pozitív vonásait. Mert szerencsére minden tanulmánynak van pozitív vonása. Elolvasva egy-egy tanulmányt, lehet, hogy egy szerző másképp értelmez dolgokat egy zenei stílussal, egy művel, egy zeneszerzővel kapcsolatban, viszont Ő a szerző, aki belülről éli, kutatja, összefoglalja a témát és Ő az aki aláírja a tanulmányát, tehát vállalja a felelősséget a leírt zenei állításaiért.

A lap difuzálása, managementje

Nagyon fontos dolog a már megjelent lapszámot szétküldeni zenei szakintézményeknek, könyvtáraknak, mert talán jónak látják megrendelni. Kezdetben, ami igaz akkor még nem volt drága a postai költség, 40-50 példányt postáztam, Európa különböző zenei intézményeibe, nagyrészt saját költségemen, mert kézügyben levő pénzalapja a szaklapnak természetesen nem volt, sőt, volt időszak amikor a szerzőknek sem tudtunk biztosítani még egy tiszteletpéldányt sem. Lapszámonként 3-4 példányt el tudtam adni szerzőknek, és ez részben fedezte a postai költségeket. 11 év után először van az, hogy az egyetem támogatja a lapot, annak létrehozását és terjesztését egy nagyobb grant összeggel. A birokrácia nehézkes labirintusa természetesen megmaradt, egyetemi szinten hetek telnek el amíg egy számlát kiegyenlítünk. A külföldre postán elküldött lapszámok eredményeként létesítettünk egy pár nemzetközi lapcsereszerződést, ami annyiban áll, hogy mi küldünk az intézménynek lapszámokat és ők is küldenek a kiadványaikból. Ez a dolog, külfölddel lassan leapadt (kivételet képeznek azok az intézmények amelyekkel Erasmus szerződéseink vannak, és még vagy kettő). A postai költségek megemelkedtek, én egy darabig küldtem rendszeresen a lapszámokat, cserébe nem küldtek semmit. Aztán egyszerűen nem küldtem. Átengedtem ezt a feladatot az egyetem központi könyvtárának, ott külön osztály napi 8 órát foglalkozik a lapcserékkel és szigorúan nyilvántartják ezeket. Minden kiadott lapszámból, megjelenéskor, bizonyos példányszámot átutalunk nekik és ők továbbítják.

Működik viszont a lapcsere egyes hazai intézményekkel. Itt is kivételt képeznek a nagy zenei intézmények, akiknek minden megjelenéskor adunk a lapokból, ők viszont el vannak szállva saját maguktól, nem adnak semmit cserébe. Volt eset, hogy megszakítottam a lap küldését, például a bukaresti zenei egyetem könyvtárának. Három év múlva jelentkezett telefonon a könyvtárosnő, hogy hiányoznak az utolsó három év lapszámai és kéri, ha tudom, pótoljam őket. Ők a 11 év létezésünk alatt egyszer küldtek cserébe 2 újságot. Pedig, minden lapszámhoz társítok egy tiszteletteljes levelet, amelyikben kifejezem örömöm, hogy gazdagíthatjuk az intézményi könyvtárunk állományát és kérem, hogy cserébe, küldjenek a saját publikációikból. Pár év leforgása után a Jászvárosi Művészeti Egyetemmel sikerült előre mozdítani a csereszerződést, ők is küldenek lapokat minden évben, a kolozsvári és a bukaresti nagy zenei szakintézményekkel viszont nem sikerült. Nekik csak küldjük.

Viszont, publikációnk promoválási szempontjából nagy szerencsénk van, hogy az internet korszakát éljük, és hogy szaklapunk két formában jelenik meg, papíron és online PDF, két ISSN számmal (International Standard Serial Number), és az online publikációt tudjuk nemzetközi adatbázisokba beiratni és ezáltal promoválni. Jelenleg a *Studia UBB Musica* 10 híres és nagy nemzetközi adatbázisban van benne, ezek közül a Master Journal List, Clarivate Analytics ESCI (Emerging Sources Citation Index) (2018) a leghíresebb, és annak nagyon örülök, hogy ebbe bevették a lapot megfigyelésre, valamint híres az ERIH+ adatbázis, a RILM (Repertoire International de la Littérature Musicale), a CEEOL, EBSCO, ULRICH'S

stb. Ezekon kívül megtaláljuk még szaklapunkat 49 internetes katalógusba és online könyvtárba, a világ minden pontján.

Bővebb információt erről, itt találnak: http://studia.ubbcluj.ro/serii/musica/eval_en.html

A Studia Musica kötetei megtalálhatók teljes egészében PDF formátumban, a honlap archívumában, és ugyanott a tanulmányok kivonata és kulcsszavai is:

http://studia.ubbcluj.ro/arhiva/arhiva_en.php

Innen akármelyik kötet ingyen letölthető. Szintén a honlapon, találhatóak útmutatások is a szerzőknek, valamint a tanulmányok elbírálási procedúrája.

Dolgozatom címében az áll, hogy: *Zenei kapcsolatok létrehozása publikációk promoválása által...* Arra a kérdésre, hogy létrehozhatók-e zenei kapcsolatok és fejleszthetők-e azok zenei tanulmányok publikálása által, csak azt tudom válaszolni, hogy: igen, nyilvánvalóan. Ugyanis, 11 évvel ezelőtt elindítottam egy szaklapot 7 tanulmánnyal és egy könyvrecenzióval, tehát rajtam kívül még hat szerzővel, és most, 11 év után a *Studia Universitatis Babeş-Bolyai, series Musica* körülbelül 90 szerzővel kollaborál, rendszeresen.

Szeretettel várjuk az Önök intézményének tanárait, hogy zenei témájú tanulmányokkal társuljanak be a szerzőink körébe.